

Yttrande

Datum
2011-09-13
Ert datum
2011-08-23

Diariernr
2011-4469
Er referens
Fö2011/330/MFU

Avdelningen för utbildning, övning och beredskap

Carl-Axel Hermansson
010-240 51 05
carl-axel.hermansson@msb.se

Försvarsdepartementet
103 33
Stockholm

Yttrande över systemet PLIS

MSB anser att personalredovisningssystemet PLIS kan avvecklas som stöd för den civila samhällssektorn.

Ärendet

Rekryteringsmyndigheten har i sitt regleringsbrev för 2011 fått i uppdrag att redovisa kostnader för bibehållandet av systemet PLIS med förutsättningen att inga civilpliktiga längre kommer att hanteras i systemet.

Rekryteringsmyndigheten har i sitt budgetunderlag för 2012 redovisat uppdraget. Försvarsdepartementet har berett MSB tillfälle att yttra sig över Rekryteringsmyndighetens redovisning.

MSB kan konstatera att Rekryteringsmyndigheten har vidgat uppdraget och i sin redovisning valt att beskriva kostnader och konsekvenser för bibehållandet av de delar i PLIS som stödjer personalredovisningen inom den civila samhällssektorn av anställda, frivilliga samt civilpliktiga utan att någon redovisning av dessa sker. Detta med motivet att personalredovisningen av civilpliktiga är en mycket liten del av den totala personalredovisningen för det civila försvaret.

Rekryteringsmyndigheten har i sitt svar pekat på två alternativa vägar.

- Rekryteringsmyndighetens stöd med personalredovisning till den civila samhällssektorn försvinner

Kostnaden för den del i PLIS som betjänar den civila samhällssektorn har under de senaste åren varit 1,5 Mkr/år. Ett belopp som fastställs genom överenskommelse mellan MSB och Rekryteringsmyndigheten.

Överenskommelsen preciserar Rekryteringsmyndighetens verksamheter personalredovisning och krigsplacering för civila organisationer.

Rekryteringsmyndighetens uppdrag finansieras via medel från anslaget 2:4 Krisberedskap.

Rekryteringsmyndigheten har beskrivit konsekvenserna om deras stöd till den civila samhällssektorn skulle försvinna.

- Inga myndigheter och organisationer inom civil sektor kan registreras.
- Inga anställda (nyckelpersoner), frivilliga med frivilligavtal eller totalförsvarspliktiga inskrivna för civilplikt kan registreras.
- Inga handlingar kan tas fram som stöd till civil samhällssektor som t.ex. krigsplaceringsorder, krigstjänstgöringsorder, kallelse till civilplikt, kallelse till plikttjänstgöring (grund- och repetitionsutbildning).
- Ingen disponibilitetskontroll av personer kan utföras och är heller inte adekvat då inga personer är registrerade förutom de som är registrerade för Försvarsmakten och hemvärnet.

Rekryteringsmyndigheten bedömer att kostnaden för en avveckling av system och register uppgår till ca 1 miljon kr.

- Rekryteringsmyndigheten lämnar fortsatt stöd med personalredovisning till den civila samhällssektorn

Rekryteringsmyndigheten redovisar även ett alternativ där endast sådana myndigheter och organisationer som har en uttalad beredskapsuppgift och som är upptagna i bilagan till förordning 2006:942 om krisberedskap och höjd beredskap hanteras i PLIS.

Rekryteringsmyndigheten anför att i detta alternativ kommer dels ett betydligt färre antal myndigheter och organisationer att hanteras i PLIS, dels medger alternativet, om behov skulle uppstå, att på ett relativt enkelt sätt registrera både fler organisationer och personer.

Förslaget förefaller inte ge några nämnvärda kostnadsbesparingar.

MSB:s motiv för avveckling av PLIS

MSB anser att genom övergången från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar och övergången från plikt till frivillighet har många av de förutsättningar som en gång gällde för införandet av en omfattande personalredovisning för den civila samhällssektorn fallit.

Anställda

Rekryteringsmyndigheten konstaterar att om PLIS avvecklas så kan inga anställda registreras. Idag kan de som vill registrera sin personal i PLIS göra det. Det främsta syftet med det är att säkerställa att nyckelpersonal som behövs för det civila samhället inte genom avtal eller plikt tas ut för andra ändamål vid höjd beredskap. Bemanningsansvariga organisationers intresse för att i

nuvarande omvärldsläge rapportera in sin nyckelpersonal för att säkerställa att de finns tillgängliga under höjd beredskap är dock låg, varför det finns stora brister i dagens rapportering. Rekryteringsmyndigheten noterar också att om de ska lämna fortsatt stöd med personalredovisning till den civila sektorn så krävs att berörda myndigheter och organisationer får regeringens uppdrag att med viss periodicitet lämna uppgifter om sin organisation samt om anställda som ska registreras.

Frivilliga

Ansvarig myndighet med uppgift inom totalförsvaret kan ingå avtal med en frivillig om att han/hon ska tjänstgöra inom totalförsvaret under höjd beredskap. Personen ska då registreras hos Rekryteringsmyndigheten. Det är få myndigheter som idag utnyttjar denna möjlighet. Enligt uppgift från Rekryteringsmyndigheten har de för närvarande *ca 14 200* sådana avtal registrerade i PLIS (alla avtal är dock inte aktuella längre).

Civilpliktiga

Antalet totalförsvarspliktiga inskrivna för civilplikt var vid utgången av 2010 7 213 personer. De består av särskild beredskapspolis (RPS), beredskapsmän och räddningsmän inkl ammunitionsröjare och sanerare (kommunerna), flygplatsbrandmän (Luftfartsverket), kraftledningsreparatörer, kraftverks- och ställverksoperatörer (Svenska Kraftnät). Någon nyinskrivning av civilpliktiga sker inte sedan 2008. De civilförsvarspliktiga kommer därför successivt att försvinna. 2015 kommer t.ex. samtliga civilpliktiga som har kommuner som huvudman att vara hävda. Efter 2019 bedöms enbart ett mycket begränsat antal civilpliktiga finnas registrerade i PLIS.

Integer-registret

I februari 2011 tog regeringen beslut om upphävandet av beslutet att föra register över hälso- och sjukvårdspersonal i krig (det s.k. Integer-registret). Skälet för detta var bl.a. att landstingen numera i egenskap av sjukvårdshuvudmän har ett övergripande ansvar för hälso- och sjukvården i både fredstid och vid höjd beredskap och krig. Till detta kan läggas att det ursprungliga ändamålet med Integerregistret inte längre är aktuellt då det numer inte föreligger någon konkurrenssituation mellan den civila hälso- och sjukvården och Försvarsmakten avseende kvalificerad sjukvårdspersonal. För att möjliggöra för en eventuell framtida utbyggnad av systemet kvarstår dock uppgiftsskyldigheten i 6 kap. 5 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt samt 3 kap. 14 § förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt.

Antalet i PLIS registrerade anställda och frivilliga var vid utgången av 2010 ca 450 000 personer. Av dessa var 367 500 redovisade som hälso- och sjukvårdspersonal (i huvudsak anställda i landsting och kommuner). Enligt uppgift från Rekryteringsmyndigheten kommer huvuddelen av den hälso- och sjukvårdspersonal som finns registrerade i PLIS att hävas i samband med att Integer-registret avvecklas. Det innebär att antalet i PLIS registrerade

anställda, frivilliga med frivilligavtal och civilpliktiga kommer att understiga 100 000 personer när avvecklingen av det särskilda Integer-registret är klar oktober 2011.

Framtagning av handlingar inför höjd beredskap

Ett argument för att behålla ett centralt personalredovisningssystem som stöd till det civila samhället är att om PLIS avvecklas kan inga handlingar tas fram i händelse av höjd beredskap. Det är dock inte kallelser till pliktjänstgöring, krigsplaceringsorder mm som är det första som behöver tas fram till stöd för den civila samhällssektorn i det fall den allmänna totalförsvarsplikten återinförs. Under den tid berörda myndigheter inventerar sina behov av att komplettera med civilpliktig personal och tar fram utbildningsplaner m.m. så torde tid även finnas för att ta fram de handlingar som systemet efterfrågar.

Slutsats

Dagens personalredovisningssystem PLIS som stöd för den civila sektorns planering inför höjd beredskap är inte utformat för att hantera de krav som det svenska samhället kan komma att ställas inför i det fall regeringen, med hänsyn till försvarsberedskapen, skulle återinföra skyldigheten att fullgöra totalförsvarsplikt.

Frågan om vilket personalredovisningssystem som den civila delen av totalförsvaret kan behöva i det fall totalförsvarsplikten återinförs sammanhänger med de krav som fortsättningsvis ska ställas på beredskapsplaneringen inom det civila försvaret. De kraven behöver nu övervägas och tydliggöras. I det sammanhanget bör även prövas inom vilka verksamheter inom det civila försvaret som civilplikt ska få fullgöras. Formerna för frivilligavtal behöver anpassas till dagens förutsättningar. Även nuvarande former för den allmänna tjänsteplikten kan behöva ses över.

I detta ärende har generaldirektör Helena Lindberg beslutat. Carl-Axel Hermansson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Kjell Wahlbeck och chefsjuristen Key Hedström deltagit.

Helena Lindberg

Carl-Axel Hermansson

För kännedom

Rekryteringsmyndigheten